

Õpetajad ei tunne õigekeelsusotsuseid

TPÜ eesti keele õppetool korraldas konverentsi "Keeleteadus, keelekorraldus ja emakeeleõpe". Kõlama jäi, et nigelasti finantseeritud teadus ei jõua konkreetsete (näiteks keele kihistumise ja stiili-) uuringutega katta keelekorraldustööd ja emakeeleõpet.

Informeerimatus põhjustab sageli saamatust. Kui pole raha, siis pole keelega tegelejaid ning kaob teadmise järjepidevus.

Keeleteoreetiliste arusaamade mõju filoloogias vaagis TÜ üldkeeleteaduse professor Haldur Õim. Ettekande spetsiifilisema osa kõrval jäi kõlama, et Tartus võib emakeelefiloloogi diplomi saada ka aineid nii kombineerides, et keeleteooriat ei õpita. Sealjuures on filoloogi tööobjekt igal juhul tekst kui keele ainus reaalne esinemisvorm, mistõttu niisugune haridus on küsitavalt kitsas. Alati ei nõuta tööle võttes just õpetaja diplomit, nii et keele toimimist mitte mõistja võib sattuda kooli.

Etteheiteid oli professoril ka keelekorraldusele, kus kaugelt kõik tööd ei näita teoreetilist asjatundmist. Loodetavasti muutub olukord juhul, kui haridusministeerium leiab raha keelekorraldajate koolitamiseks Eesti Keele Instituudi (EKI) ja TÜ koostöös.

Keelekorralduse olevikku vaagis Tiiu Ereli EKI-st. Ta väitis, et koostöö keelekorraldajate koolitamiseks on võimalik. TPÜ õppejõud nii optimistlikud ei ole. Keeletoimetaja lisaeriala TPÜ-s küll on, kuid uusi üliõpilasi sinna rahapuudusel ei ole võetud. Tallinnas asjatundjaid jätkub, ja küsimus on üldisem: kas väikerahval on voli nende teadmisi vaka all hoida?

Tiiu Ereli optimistlikust ettekandest rõhutaksin veel kaht arvu. EKI-s tegeldakse kümne olulise keelekorraldusvaldkonnaga, kuid inimesi on selle töö peal viis.

Hille Pajupuu (EKI) rõhutas, et Eestis valitseb üleüldine asjatundmatus kommunikatsiooni ja kõnekäitumise vallas. Soomes kuulub suhtlusõpe iga eriala kõrgkoolitusse, üldhariduses õpetab seda iga õpetaja. Eestis hakatakse 1996. aastast emakeeletunni keelelisele suhtlusele rohkem tähelepanu pöörama — muidugi kui jõutakse õpetajatele korraldada täiendkoolitus. Selgi edasiminekul on vas-

KEELEKOMMENTAAR

TPÜ õppejõud

Krista Kerge

taseid, kelle arvates ainuvalitsema peaks eesti keele süsteemi tüpoloogiline tutvustus või õigekirjadriil.

Oluliseks pean Elva õpetaja Uno Kuresoo ülevaadet sellest, kui erineva kaalu omistavad ühesugustele vigadele eri õpetajad. Vähe sellest, osa neist ei tunne 15 aastat vanu õigekeelsusotsuseid, parandades õige vaks ja jättes vead parandamata. Lõpukirjandihinnete kontroll (riiklik eksam) näib sel taustal enam kui aktuaalne. Õpilasel peaks olema õigus adekvaatsele küpsushindele aines, mis on ühtaegu nii õppimise alus kui ka eesmärk.

Emakeeles (nagu kõigis ainetes) kehtestatakse tulevast õppeaastast uus õppekava ja uus õpitulemuste standard. Professor Mati Hint (TPÜ) osutas õppekava teoreetilistele ebakohtadele. Peamiselt puudutas ettekanne üht keskkoolikursust (eesti keele struktuur) ning valte ülijuurdunud mõistet, millega ta ei saa nõustuda.

Dotsent Maia Rõigas (TÜ) rõhutas tarvet enam tegelda õigekirjaga, sest tal oli rohkesti veanäiteid TÜ eesti filoloogia sisseastujatelt. Ettekanne tekitas vastuväiteid. Mida teevad õigekirjadriilli ajal lapsed, kel tänu suurele lugemusele ei ole 8—10-aastaselt enam kirjaprobleeme?

Tallinna 20. keskkooli õpetaja Ene Liivaste osutas valusatele probleemidele, mis kasvavad välja oskamatusast arvestada õpilaste erinevaid võimeid.

Tagasivaate 1979. aasta nõupidamisest praeguseni andis dotsent Viivi Maanso (TPÜ). Jäi kõlama, et 1979. ja 1984. aasta emakeelefoorumite resolutsioonid võiks tänagi (nõukogulikud epiteedid välja jättes) ilmutada — niivõrd aeglasel on muutused ühiskonnas. Seekord resolutsiooni ei koostatud.